

deling, onder de noemer 'regulatory cooperation' zal de VS in een vroeg stadium geconsulteerd worden over wetsvoorstellen om het een en ander af te stemmen.

TTIP zal direct en indirect leiden tot het schrappen van regels die een belangrijk doel dienen. Een streven dat resoneert met de agenda van eurocommissaris Frans Timmermans. Onder het mom 'better regulation' heeft de sociaal-democraat de taak om regels te schrappen. Maar ook hier: die regels zijn er niet voor niets. Wiens agenda is het nu eigenlijk om regels te schrappen? Van de sociaal-democraten in Europa of van het bedrijfsleven? Verworvenheden ter bescherming van het milieu, consumenten en volksgezondheid worden afgedaan als handelsbelemmeringen en regels waar we vanaf moeten. Zelfs privacy

op internet en arbeidsrechten moeten eraan geloven.

Het wordt tijd dat sociaal-democraten een nieuw paradigma hanteren. Laten we waarden niet als belemmering zien, maar juist borgen. Integreer bijvoorbeeld het klimaatakkoord als doel in handelsafspraken met de VS. Geen handelsverdragen die 'speciale rechten verlenen aan bedrijven, die werknemers en maatschappelijke organisaties niet krijgen', zoals Hillary Clinton onlangs zei, maar die maatschappelijke waarden als doel stellen. Wat we nodig hebben is een fundamenteel andere benadering van handelsverdragen met een betere balans tussen verschillende belangen. Wat we nodig hebben is een echt sociaal-democratisch verhaal, niets meer en niets minder.

Lijsttrekkersverkiezingen: geen ordinaire loterij, maar afgewogen oordeel

Door **Frank Poppe**

Oud-gemeenteraadslid van de PvdA in Den Haag

Binnen en buiten de PvdA duikt regelmatig de mythe op dat de manier waarop de partij haar lijsttrekker kiest niet deugt. Zo zou degene die voor de meeste leden tweede keuze is de verkiezingen kunnen winnen. Ik noem het een mythe, want het is gewoon niet waar.

Helaas gaat ook *S&D*-redacteur Marijke Linthorst in haar column *Second best* (*S&D* 2016/2) de mist in. Zij geeft daarin een foute beschrijving van de procedure, die ze omschrijft als een 'gewogen loting': één punt voor de minst geliefde kandidaat, vijf punten voor de favoriet en dan het gemiddelde.

De werkelijkheid is anders. Hoewel ieder lid de kandidaten inderdaad rangschikt, is er van een berekening geen sprake. De kandidaat die door de minste leden als favoriet wordt gezien valt af. Vervolgens volgt er een nieuwe ronde. Daarin worden de nummers 2 van de leden die de afvallende kandidaat als favoriet zagen als nummer 1 gezien. Een loting is het dus zeer zeker niet, ieder lid geeft een afgewogen oordeel.

Misschien een beetje bewerkelijk, maar op die manier gaat geen enkele stem verloren. Stel nu dat er twee uitgesproken favorieten zijn, met uitgesproken en elkaar als het ware uitsluitende opvattingen, zoals kandidaat A en concurrent B in het voorbeeld van Linthorst. Dan zouden kiezers die A bovenaan zetten B

Interventie

inderdaad onderaan kunnen plaatsen, en omgekeerd. Maar als zij werkelijk favorieten zijn en dus beiden een grote groep kiezers achter zich hebben, zullen alle andere kandidaten om de beurt afvallen. Sterker: als zowel A als B in de eerste ronde bij meer dan een derde bovenaan staat, dan kan men de hele afvalrace overslaan omdat de laatste ronde dan altijd tussen hen zal gaan. Geen andere kandidaat kan in dat geval immers meer dan een derde van de stemmen verzamelen.

Uiteindelijk wordt de uitslag bepaald door het aantal lijstjes waarbij A boven B staat, versus het omgekeerde. Op welke plek ze bij elk lijstje oorspronkelijk stonden doet er niet toe, hun onderlinge positie bepaalt de uitslag. En het heeft dus ook geen enkele zin om als je vóór A bent, B om strategische redenen onderaan te zetten. Alleen de onderlinge volgorde is relevant.

Volstrekt eerlijk dus. Natuurlijk kan het gebeuren dat iemand die in de eerste ronde de meeste stemmen krijgt maar geen meerderheid haalt, uiteindelijk niet wint. Maar is dat erg? Kennelijk voelt de meerderheid dan heel weinig voor die kandidaat en zien ze liever een andere lijsttrekker, nadat hun persoonlijke favorieten uit de strijd afvielen.

Wie dit een slecht systeem vindt, moet nog eens de uitslag van de Franse presidentsverkiezingen van 2002 erbij halen. Door de verdeeldheid op links eindigde Lionel Jospin in de eerste ronde als derde. Vóór een hele serie meer of minder extreme linkse kandidaten, maar achter Jacques Chirac en Jean-Marie Le Pen. En aangezien de tweede ronde alleen tussen de nummers 1 en 2 gaat, viel Jospin direct af. In een ander systeem had hij hoogstwaarschijnlijk de stemmen van de andere linkse kandidaten kunnen verzamelen, nu adviseerde hij met pijn in het hart zijn kiezers om op Chirac te stemmen.

Als er dan toch kritiek op het huidige stelsel mogelijk is, is het wel dat bij twee uiterst verschillende, maar populaire kandidaten de gematigde derde niet kan winnen. Als twee derde van de kiezers op deze twee stemt is het immers klaar en blijft een belangrijk deel van de partij met lege handen staan, terwijl het wellicht beter was geweest als de gematigde die voor iedereen acceptabel is lijsttrekker was geworden. Dat zo iemand altijd een grijze muis zou zijn, is ook zo'n hardnekkig misverstand, maar daar hebben we het wel een andere keer over.

Decentraliseren, maar dan hoe het wél moet

Door **Cor Trompetter**
Wethouder in Weststellingwerf

De snelheid waarmee de decentralisaties erdoorheen zijn gejaagd in combinatie met de bezuinigingen hebben gezorgd voor een

valse start: gemeenten weten niet hoe ze aan de vraag kunnen voldoen en burgers vrezen minder zorg. Het positieve uitgangspunt van de gemeente als eerste aanspreekpunt is daarmee naar de achtergrond verdreven. Dat is meer dan jammer, want juist sociaal-democraten moeten deze verschuiving omarmen.

S&D Jaargang 73 Nummer 3 Juni 2016